

a cuvintelor, de cele mai multe ori ele fiind notate doar cu un singur sens (acela pentru care a fost pusă întrebarea).

Foarte importantă pentru studierea cuvintelor de origine slavă din regiunea Banat este notarea răspunsurilor din două localități sirbești (Carașova¹, pct. [25], și Gad, pct. [37]) și una bulgărească (Beșenova Veche², pct. [48]), în volumele în care se publică materialul cules de acad. E. Petrovici³. În felul acesta cercetătorul are posibilitatea să raporteze împrumuturile și la graiurile din care ele au fost nemijlocit împrumutate, raportarea lor la termenii corespunzători din limba literară nefiind totdeauna edificatoare.

Totuși, delimitarea împrumuturilor sîrbocroate din graiurile românești din Banat de celelalte împrumuturi slave, în special vechi bulgare, nu este totdeauna ușor de făcut. Aceasta atît din cauza situației lingvistice complexe din regiunea Banat, unde pe lângă sirbi trăiesc și alte populații slave — bulgari, cehi, slovaci, ucraineni, cît și datorită faptului că rețeaua punctelor anchetate pentru *Atlasul lingvistic român* nu este suficient de deasă⁴. În sfîrșit, o altă greutate constă în faptul că atît graiurile sirbești cît și celelalte graiuri, maghiare și germane, de pildă, din această regiune nu sînt încă localizate precis.

Pe de altă parte, un număr însemnat de cuvinte, numite de Stoiko Stoikov bănațenisme⁵, sînt comune tuturor — sau majorității — limbilor vorbite în regiunea Banat și, datorită aspectului lor fonetic și sensului comun, stabilirea limbii din care au fost nemijlocit împrumutate este foarte greu de făcut.

Din această cauză, cu toată străduința noastră de a evita o atare situație, este posibil ca în lista cuvintelor studiate mai jos, pe de o parte, să fie omise unele cuvinte provenite din limba sîrbocroată, iar pe de altă parte, să fie incluse și cuvinte care pot avea o etimologie multiplă⁶ — sîrbă și bulgară, de pildă.

În lucrarea de față ne ocupăm de cuvintele de origine sîrbocroată pătrunse în graiurile românești din Banat folosind materialul *Atlasului lingvistic român*. În mod special am căutat să stabilim, folosind mai ales datele geografiei lingvistice, căile lor de pătrundere, domeniul la care se referă, aria lor de răspîndire.

a II-a, vol. I, Sibiu-Leipzig, 1940 (ALRM II); *Micul atlas lingvistic român, serie nouă*, întocmit de Institutul de lingvistică al Filialei din Cluj a Academiei R.P.R., Editura Academiei R.P.R., București, 1956 (ALRM s.n.). Emil Petrovici, *Texte dialectale*, supliment la *Atlasul lingvistic român*, II, Sibiu-Leipzig, 1943 (ALRT). La data definitivării articolului volumul al III-lea din ALR (serie nouă) nu apăruse încă (1962) și, de aceea, materialul cuprins în el nu a fost folosit.

¹ Materialul sîrbocroat cules cu prilejul anchetei lingvistice în această localitate a fost prelucrat de acad. Emil Petrovici în monografia *Graiul carașovenilor*, Buc., 1935.

² Graiul bulgăresc din această localitate a fost studiat recent, pe baza materialului cuprins în Atlas și a observațiilor proprii, de lingvistul bulgar Stoiko Stoikov într-o serie de articole. Lexicul este tratat în lucrarea *Говорът на село Бешенов в Банат* (pe baza materialului *Atlasului lingvistic român*), în «Български език», 1960, nr. 5.

³ ALR II și ALR s.n.

⁴ I.-A. Candrea a efectuat o anchetă lingvistică în Banat, într-o rețea foarte deasă — 260 puncte —, pe baza căreia a alcătuit un atlas lingvistic al graiurilor din Banat format din 130 hărți. Din păcate, acest atlas, deși gata din 1924, nu a fost încă publicat. Au apărut doar cîteva hărți în articolul *Constataări în domeniul dialectologiei*, în «Grai și suflet», I, 1 (1924), p. 169 și urm.

⁵ Vezi Stoiko Stoikov, *op. cit.*, p. 388.

⁶ Pentru problemele etimologiei multiple vezi acad. A.I. Graur, *Studii de lingvistică generală*, variantă nouă, Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 67—77.